

OBRAĆANJE PREDSEDNIKA REPUBLIKE SRBIJE NJ. E. TOMISLAVA NIKOLIĆA
NA CEREMONIJI POTPISIVANJA DEKLARACIJE O ULOZI DRŽAVE U REŠAVANJU PITANJA OSOBA
NESTALIH USLED ORUŽANIH SUKOBA I ZLOUPOTREBE LJUDSKIH PRAVA
29.08.2014, MOSTAR, BOSNA I HERCEGOVINA

Poštovani predsedavajući,

Uvažene kolege predsednici,

Poštovani predstavnici međunarodnih organizacija i udruženja porodica nestalih lica,

Dame i gospodo,

Više od dve decenije naše građane i našu budućnost opterećuje problem rasvetljavanja sudbine nestalih tokom ratova devedesetih na području bivše Jugoslavije. Nerešen problem nestalih lica je sastavni deo preživljenih ratnih strahota, posledica koju najteže rešavamo i koja otežava našu saradnju a samim tim i oporavak i napredak svih zemalja regiona.

Činjenica da ćemo danas, uoči Međunarodnog dana nestalih, uprkos svom teškoćama, potpisati Deklaraciju o ulozi države u rešavanju pitanja nestalih lica usled oružanih sukoba i kršenja ljudskih prava, daće dodatni podstrek naporima da se rešimo moralnog tereta nestalih lica. Možda se i drugi u svetu ugledaju na nas.

Inicijativa da se ova Deklaracija usvoji proistekla je iz želje da se valorizuju do sada učinjeni napori na ovom polju u regionu, ali istovremeno i da se pošalje snažna poruka da problem nestalih lica u svim delovima sveta treba da bude rešavan uz punu svest o razmerama ovog humanitarnog problema i odgovornosti država za njegovo rešavanje.

Želeo bih da zahvalim Međunarodnoj komisiji za nestala lica na podršci i pomoći koju od svog osnivanja, 1996. godine, pruža na utvrđivanju sudbine nestalih u ovom delu sveta. Istakao bih i doprinos Međunarodnog komiteta Crvenog krsta i nacionalnih društava Crvenog krsta u regionu, njihovo neumorno humanitarno angažovanje u regionu, posebno na pitanju nestalih lica.

Uvaženi učesnici konferencije,

Danas možemo reći da smo postigli značajne rezultate u utvrđivanju sudbine nestalih lica. Od skoro 40.000 lica nestalih u konfliktima na prostoru bivše Jugoslavije, danas ima još oko 11.000 nestalih lica čija sudbina nije utvrđena. Rad na rešavanju ovog pitanja je kompleksan i dugotrajan. Prema Spisku nestalih lica koja se vode u evidenciji Komisije za nestala lica Vlade Republike Srbije u vezi sa oružanim sukobima na teritoriji Republike Hrvatske u periodu 1991 – 1995. godine, evidentirano je 1751 lice srpske i drugih nacionalnosti, čija sudbina još uvek nije rasvetljena.

Republika Srbija se zalaže za rešavanje sudbina nestalih u skladu sa potpisanim Sporazumom i Protokolom o saradnji, zato što najveći broj njihovih porodica živi u Republici Srbiji, a mnogi su u Srbiji i trajno regulisali svoj građanski status.

Problem nestalih lica predstavlja veoma osetljivo humanitarno pitanje i zahteva odgovoran, kontinuiran i sistematičan pristup i saradnju svih relevantnih subjekata – država, međunarodnih organizacija, civilnog društva, i udruženja nestalih. Svaka žrtva, svaka porodica nestalog lica, bez obzira na nacionalnost, veru, jezik i druge osobenosti, zavređuje nepristrasan i odgovoran odnos svih relevantnih subjekata nadležnih za utvrđivanje sudbine nestalih.

Za porodice nestalih koje još žive u neizvesnosti u pogledu sudbine svojih najmilijih, podaci o broju utvrđenih slučajeva predstavlja malu utehu. Zato smo danas ovde da poručimo porodicama, rodbini i prijateljima nestalih, kao i celokupnoj javnosti, da ćemo uložiti sve što možemo da se svaki pojedinačni slučaj nestanka reši, a da počinioci budu izvedeni pred lice pravde i adekvatno kažnjeni.

Dame i gospodo,

Republika Srbija će nastaviti da savesno i odgovorno pristupa rešavanju ovog pitanja, svesna da protok vremena ne sme da umanjuje, već naprotiv, pojača naše napore u pravcu sveobuhvatnog rešavanja teškog nasleđa prošlosti. Republika Srbija je potpisala sve relevantne međunarodne dokumente u oblasti humanitarnog i ljudskih prava, uključujući Međunarodnu konvenciju o zaštiti osoba od prisilnih nestanaka, jedan od najvažnijih akata kojim je na globalnom nivou definisan problem nestalih.

Srbija nikada neće odustati od potrage za nestalim licima, niti od zahteva da se procesuiraju i sankcionišu odgovorni. Za rešavanje ovog problema ne postoji zastarelost koja znači zaborav. Mi ćemo, sa svoje strane, uraditi sve da se lica nestala na teritoriji Srbije pronađu, ali očekujemo i od ostalih potpisnica da učine isto.

Ostvarujući taj cilj, Komisija za nestala lica Vlade Republike Srbije već skoro dve decenije, u komunikaciji i koordinaciji sa nadležnim nacionalnim institucijama, porodicama nestalih, državama regiona, međunarodnim partnerima i predstavnicima civilnog društva, radi na utvrđivanju sudbine nestalih. Uveren sam da će današnji skup i potpisivanje Deklaracije pružiti dodatni podstrek svim relevantnim nacionalnim institucijama moje i ostalih država u nezaobilznoj regionalnoj saradnji u oblasti pravosuđa, humanitarnog prava i ljudskih prava. Ovo pitanje ne smemo da ostavimo drugome da ga rešava. Zašto bismo opterećivali decu svojom nesposobnošću i neodgovornošću. Mi nemamo šta da krijemo.

Rešavanjem ovog, istina kompleksnog, problema, dali bismo ogroman i važan podsticaj jačanju pomirenja, bilateralne i regionalne saradnje naših država. Kao odgovorna članica međunarodne zajednice i država u procesu evropskih integracija, Republika Srbija neće štedeti napore u rešavanju bolnog problema nestalih u regionu, ne obazirući se na nacionalnu ili versku pripadnost.

Mi smo partner svakome ko želi da podstakne regionalnu saradnju, ne samo u ovoj oblasti nego i u svim drugim pitanjima od interesa za region. Zahvaljujem na pažnji!